

Decizii ale Consiliului
de Administrație al Comisiei
Naționale a Pieței Financiare

2

O vârstă
dincolo de care viața
e un pic diferită

3

Rapoarte anuale
și anunțuri
ale emitenților

4-5

Coronacriza, pe lângă multiple implicații în viața moldovenilor, a ridicat problema creșterii siguranței cetățenilor în efectuarea plăților zilnice. Or, se pare că moldovenii încep a prinde gustul achitărilor cu cardul. Astfel, numărul operațiunilor fără numerar a constituit 16 milioane, cu 32,5% mai mult în trimestrul II al anului curent comparativ cu perioada similară a anului 2019. Asta în timp ce numărul operațiunilor de retragere a numerarului a fost de 5,8 milioane, cu 21% mai puțin, potrivit datelor Băncii Naționale a Moldovei.

În timp ce numărul retragerilor de numerar a înregistrat în trimestrul curent o diminuare de 20,7 la sută față de perioada similară a anului trecut, scăderea de 6,9 la sută a valorii totale a retragerilor de numerar este în corelație cu valoarea numerarului în circulație, iar fluctuația acesteia se pliază de regulă pe trendul dinamic al activităților economice.

Numărul și valoarea plăților domestice fără numerar mențin o tendință ascendentă constantă pe tot parcursul perioadei analizate. Pentru trimestrul curent s-a înregistrat o creștere de 54,5 la sută ca număr și, respectiv, de 56,6 la sută ca valoare față de trimestrul II al anului 2019.

În ceea ce privește operațiunile efectuate peste hotare cu cardurile de plată emise în R. Moldova, acestea au fost puternic influențate de restricțiile de circulație impuse odată cu declararea stării de urgență pe teritoriul țării. Astfel, numărul retragerilor a scăzut cu 45,6 la

sută, iar cel al plăților fără numerar – cu 30,7 la sută față de trimestrul II al anului precedent.

PATRU BĂNCI DEȚIN 90% DIN TOTALUL CARDURILOR DE PLATĂ

Valoarea plății fără numerar pe teritoriul R. Moldova a constituit 280 de lei în trimestrul II al anului, cu 1,4% mai mult comparativ cu perioada similară a anului precedent. În timp ce retragerile de numerar au ajuns la 2 060 de lei – cu 17,3% mai mult. În același timp, valoarea medie a unei plăți fără numerar efectuată peste hotarele țării a constituit 451 de lei, în descreștere cu

12,8%, iar retragerile de numerar au însumat în medie 4 145 de lei, cu 52% mai mult comparativ cu trimestrul doi al anului 2019.

Băncile cu cea mai mare pondere în numărul total de carduri sunt: Moldindconbank – 37,6%, Agroindbank – 28,2% și Victoria-bank cu 16,8%. Mobiasbancă are o pondere de 7,2%, iar restul băncilor sub 5%. Cele patru bănci dețin circa 90% din totalul cardurilor de plată din Republica Moldova.

Cel mai important ritm de creștere față de perioada similară a anului trecut (42,5 la sută) au înregistrat terminalele POS contactless ca răspuns la intenția punctelor comerciale de a spori confortul și eficiența la achitare pentru clienți.

Economiștii anticipează pentru anul 2020 că achitățile cu cardul bancar vor ajunge la circa 7 miliarde lei, ceea ce este de câteva ori

Continuare în pag. 2.

Curs valutar 14.10.2020

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	16.9884
EUR	1	20.0420
UAH	1	0.6008
RON	1	4.1132
RUB	1	0.2204

CAPITAL Market

**ÎN ATENȚIA
SOCIETĂȚILOR
PE ACȚIUNI!**

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale se efectuează la adresa:

ziarulcm@gmail.com

tel.: 022 22-12-87;

fax: 022 22-05-03

Abonați-vă la versiunea electronică a ziarului Capital Market

Abonându-vă la versiunea electronică a ziarului Capital Market, pe durata abonamentului veți avea acces la versiunea electronică a ziarului.

Pentru a vă abona la versiunea electronică a ziarului Capital Market, trebuie să sunați la redacție (022 221287) sau să trimiteți o scrisoare pe adresa de e-mail: ziarulcm@gmail.com.

ÎN ATENȚIA COMPANIILOR – ENTITĂȚI DE INTERES PUBLIC!

Operatorul mecanismului oficial de stocare a informațiilor, Instituția Publică Ediția Periodică Capital Market, informează că mecanismul propriu-zis de acumulare a datelor este funcțional la adresa: <http://emitent-msi.market.md>.

**Detalii la tel.: 022 221287,
022 229445**

Abonează-te!

Abonează-te la Ziarul Capital Market în toate oficiile "Poșta Moldovei" din țară sau la distribuitorii noștri:

Moldpresa (022) 222221

Press Inform-Curier (022) 237187

"Ediții Periodice" (022) 233740

INVITAȚIE DE COLABORARE!

I.P. Ediția Periodică "Capital Market" lansează o propunere de colaborare pentru agenții și companiile de publicitate.

Telefon de contact

– 022 22 9445,

email – gt@capital.market.md

Decizii ale Consiliului de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare

În cadrul ședinței ordinare publice din 13 octombrie 2020, Consiliul de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare, potrivit competențelor conferite de legea-cadru, a aprobat decizii aferente pieței financiare non-bancare, mai cu seamă:

I. AUTORIZARE

- Exprimarea acordului pentru numirea dnei Ludina Maria în funcția de contabil-șef al BAR "PRACTIC ASIG" SRL;
- Avizarea radierii din Registrul de stat al persoanelor juridice a AEIC din CINIȘEUȚI cu sediul în r-nul Rezina, s. Cinișeuți, în urma lichidării;
- Radierea OCN "JUST CREDIT" SRL din Registrul organizațiilor de creditare nebankară autorizate, ca rezultat al reorganizării prin absorbție de către OCN "LOIAL-CREDIT" SRL;
- Autorizarea reorganizării SA "ALVIVUS" prin transformare în societate cu răspundere limitată;
- Aprobarea prospectelor ofertelor de preluare benevolă, respectiv:
  - inițiată de ofertantul multiplu Vasili Chirtoca și Valentina Chirtoca, obiectul căreia îl constituie procurarea a 1498 acțiuni ordinare nominative emise de SA "DAAC Hermes" la prețul de 713,65 lei per acțiune;
  - inițiată de ofertantul SA "DAAC-ECO-PLANT", obiectul căreia îl constituie procurarea a 11990 acțiuni ordinare nominative emise de SA "DAAC-VICTORIA", la prețul de 16,40 lei per acțiune;
  - inițiată de ofertantul SA "DAAC HERMES GROUP", obiectul căreia

il constituie procurarea a 83893 acțiuni ordinare nominative emise de SA "VIORICA-COSMETIC" la prețul de 16,04 lei per acțiune.

II. SUPRAVEGHERE

- Atestând nereguli și practici contrare cerințelor de guvernare corporativă în gestiunea CA "MOLDOVA-ASTROVAZ" SA, autoritatea de supraveghere a dispus administrației entității "...asigurarea unui sistem de guvernare eficientă și prudentă a activității sale; conformarea persoanelor cu funcții de răspundere ale asiguratorului cerințelor cadrului normativ aferent domeniului...". În context, CNPF a avertizat organul de conducere al societății "că în cazul ignorării prescripțiilor..., vor fi aplicate măsurile corespunzătoare, potrivit legislației, inclusiv administrarea specială și/sau suspendarea licenței";
- Urmare nerespectării cerințelor legislației aferente înstrăinării valorilor mobiliare deținute, ignorării cadrului normativ aferent speței și prescripțiilor CNPF, autoritatea de supraveghere a somat organele de conducere ale AEI „RĂSPOPENI-CREDIT” și AEI „TRIUMF”... suspendarea din funcție a directorului executiv și... înstrăinarea valorilor mobiliare emise de SA „Corporația de Finanțare Rurală” către „Asociația Națională Centrală a Asociațiilor de Economii și Împrumut”. În această ordine de idei, CA CNPF, în mod repetat, a avertizat membrii consiliilor AEI vizate "...cu suspendarea licențelor AEI „RĂSPOPENI-CREDIT” și AEI „TRIUMF”...".

Serviciul de presă al CNPF

O companie de asigurări repetat avertizată ca sancțiuni severe

În ședința ordinară (13.10.2020) a Consiliului de Administrație al autorității de supraveghere non-bancară s-a luat notă de faptul că administratorul CA "MOLDOVA-ASTROVAZ" SA, invocând starea de sănătate, în mod cronic ezită a se prezenta la audierile organizate în cadrul CNPF potrivit regulilor de profil.

Mai mult, respectivul factor decizional, fiind lipsă la locul de muncă, nu asigură managementul entității prin delegarea împuternicirilor unei persoane din oficiu, preferând să exercite în mod efectiv funcțiile, gestionând operațional și semnând documente oficiale. O atare practică vicioasă "...subminează actul propriu-zis de guvernare corporativă a Companiei, depersonalizează responsabilitățile manageriale-operaționale, agravează gestiunea și

starea financiară a acesteia...", se arată în actul administrativ emis de autoritate.

Surse din cadrul Comisiei au precizat că în Ordonanța de rigoare, de asemenea, se notifică "Înrăutățirea continuă a indicatorilor de bază ai CA "MOLDOVA-ASTROVAZ" SA reclamă și îngrijorări întemeiate din partea organizațiilor din afara țării – membre SIA "Carte Verde", prin urmare, conduita administrației entității decredibilizează piața de asigurări locală per ansamblu".

Atestând nereguli și practici contrare cerințelor de guvernare corporativă în gestiunea CA "MOLDOVA-ASTROVAZ" SA, autoritatea de supraveghere a dispus administrației entității "...asigurarea unui sistem de guvernare eficientă și prudentă a activității sale; conformarea persoanelor cu funcții de răspundere ale asiguratorului cerințelor cadrului normativ aferent domeniului...". În context, CNPF a avertizat organul de conducere al societății "că în cazul ignorării prescripțiilor..., vor fi aplicate măsurile corespunzătoare, potrivit legislației, inclusiv administrarea specială și/sau suspendarea licenței", au mai precizat surse din cadrul autorității.

Expozițiile MOLTAGROTECH și FARMER din acest an vor fi organizate în aer liber la Institutul Porumbeni

Expozițiile MOLTAGROTECH (toamnă) și FARMER, ediția 2020, vor fi organizate într-un format nou și într-o altă locație, transmite MOLDPRES.

Astfel, tradiționala săptămână agroindustrială se va desfășura în perioada 14-17 octombrie, în câmp deschis, la Institutul de Fitotehnie Porumbeni din satul Pașcani, raionul Criuleni. Până în prezent, aceste expoziții se desfășurau la Centrul "Moldexpo" din capitală, însă din cauza pandemiei COVID-19, programul a fost modificat.

Evenimentul va include Expoziția internațională specializată MOLTAGROTECH (toamnă), ediția a 37-a, Expoziția-târg internațională specializată FARMER, ediția a 23-a, și Târgul „Toamna de Aur”. Scopul acestora este de a facilita comunicarea și parteneriatele între producătorii și dealerii de tehnică agricolă cu fermierii din Republica Moldova, de a identifica soluții optime, de a studia experiențele internaționale și de a determina vectorii de dezvoltare a agriculturii din țară”, indică Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM).

La eveniment vor participa circa 50 de companii din Republica Moldova, România și Ucraina. Printre acestea se regăsesc proiecte internaționale pentru dezvoltarea agriculturii din Moldova, producători și distribuitori de mașini agricole, inventar și echipament pentru complexul agroindustrial, bănci și fonduri financiare, institute de cercetare, precum și producători agricoli și fermieri din țară, care vor

deveni protagoniștii evenimentului.

„Expozițiile vor întruni oferte de echipamente, tehnologii și materiale moderne, soluții de asistență fermierilor, inclusiv în problemele ce țin de semănatul culturilor de toamnă, obținerea unei recolte cât mai mari, pregătirea pentru sezonul agricol din anul viitor. De asemenea, în cadrul Expoziției-târg FARMER vor fi prezentate tehnologii, materiale și instrumente pentru o activitate eficientă a gospodăriilor de fermieri, precum și produse din gospodăriile fermierilor”, au explicat surse de la MADRM.

Organizarea expozițiilor pe spațiile în aer liber ale Institutului de Fitotehnie Porumbeni oferă posibilitatea unei prezentări ample a mașinilor agricole. Conform sursei citate, vor fi puse în funcțiune tractoare, mașini de prelucrat solul, semănători, mașini de aplicare a fertilizanților și de protecție a plantelor, echipamente pentru recoltarea culturilor agricole și de preparare a furajelor, echipamente pentru lucrarea post-recoltare a solului și depozitarea culturilor.

Participanții vor prezenta mașini și echipamente pentru agricultură atât de mărci locale, cât și de producători mondiali de top. Având în vedere importanța enormă a irigației pentru țara noastră, expoziția relevă sisteme de irigare performante prin picurare. De asemenea, participanții la expoziție vor prezenta nutrețuri combinate, material semincer, hibridi, medicamente veterinare. Un segment separat al expoziției va fi dedicat fertilizanților pentru dezvoltarea și sporirea productivității culturilor agricole.

Coronacriza impulsionează plățile cu cardul

Continuare din pag. 1.

mai mult față de acum zece ani, când achitățile cu cardul erau doar la etapa embrionară și constituiau doar 430 milioane lei.

Moldovenii utilizează cardul bancar și pentru achitățile de peste hotare, fie când merg peste hotare, fie când fac cumpărături online.

Chiar dacă 43% din venituri moldovenii le primesc pe card, totuși ei preferă ca 94% din achiziții să le facă prin numerar. Politica activă a guvernului și acțiunile băncilor comerciale de lansare a diverselor programe de trecere la card pentru diferite categorii de cetățeni își au efectul. Astfel, în 2018, din economia observată, 43% din veniturile moldovenilor au fost sub formă de transfer pe card bancar sau 51,9 miliarde lei, alte 68,1 miliarde lei au fost sub formă de numerar.

Economiștii sunt de părere că în 3-4 ani, veniturile obținute de moldoveni pe cardul bancar vor fi mai mari decât cele obținute în numerar.

Însă, chiar dacă în prezent veniturile pe card bancar sunt foarte ridicate comparativ cu acum 10-15 ani, totuși moldovenii preferă să achite cash. Cardurile bancare nu au devenit încă o formă de plată, dar mai degrabă au schimbat casieria de la întreprindere sau instituțiile publice.

De exemplu, în 2018 moldovenii, din cei aproape 52 miliarde lei primiți pe cardul bancar, 45 de miliarde sau 86,5% i-au scos de pe card și au făcut achitățile în numerar. Achitățile cu cardul au fost doar de 7 miliarde lei, ceea ce reprezintă doar 6,2% din totalul procurărilor de 120 miliarde lei din 2018. Însă volumul achităților cu cardul bancar se dublează la fiecare 2 ani. Dacă tendința se va menține, iar Guvernul și Banca Națională

vor întreprinde acțiuni de încurajare a achităților cu cardul, atunci în cinci ani ponderea achităților cu cardul ușor va depăși 25% din totalul achităților moldovenilor.

UTILIZAREA CARDULUI, BENEFICIU PENTRU ECONOMIE

În primul rând, utilizarea mai răspândită a plăților cu cardurile bancare posedă beneficii pentru dezvoltarea economică. Conform unui studiu recent al Centrului de Analiză Moody's realizat în 70 de țări, creșterea utilizării cardurilor bancare cu 1% are un impact pozitiv asupra economiei statului, determinând o majorare a PIB-ului cu circa 0,04%. Deși contribuția pare a fi nesemnificativă, aceasta poate căpăta amploare ținând cont de răspândirea rapidă a plăților digitale în

țările în curs de dezvoltare. Spre exemplu, în Moldova în ultimii 8 ani, numărul de carduri în circulație a crescut în medie cu 10% anual, iar valoarea operațiunilor fără numerar – cu 43% anual.

„Prin natura sa, plățile fără numerar posedă un element de transparență sporită, fapt care contribuie la diminuarea economiei informale. Datorită urmei pe care o lasă fiecare tranzacție electronică, nedeclararea veniturilor și, implicit, evaziunea fiscală devine mai dificilă. Anonimitatea numerarului și imposibilitatea identificării sursei de origine a acestuia sunt elementele care îl predispun pentru a fi utilizat de către infractori și călcători de lege deopotrivă. Conform unui studiu recent al PwC, realizat cu suportul Fondului pentru Buna Guvernare, a fost

atestat faptul că nivelul economiei informale reprezintă circa 43,4% din PIB-ul Moldovei, considerabil mai mult decât în România, spre exemplu, unde nivelul a fost estimat la 30,1% din PIB. Un motiv care amplifică problema respectivă în Moldova ține de ponderea înaltă a remiterilor de peste hotare. Odată primiți, banii rareori ajung în circuitul bancar, resursele fiind mai curând consumate prin tranzacții în numerar. Acest factor este exacerbant de ponderea mare a comerțului cu amănuntul și a entităților care practică activitate de întreprinzător pe bază de patentă”, potrivit unei analize a Expert-Grup.

Datele Băncii Naționale relevă că după soluția tehnică, cardurile de proximitate au constituit 90,4 la sută din numărul cardurilor emise pe parcursul trimestrului II al anului curent și 75,1 la sută din ponderea totală a cardurilor deținute (cu 39,1 la sută mai mult decât în trimestrul II 2019).

Ponderea cardurilor active a rămas constantă pe parcursul ultimelor trimestre. Cardurile sociale sunt categoria cu cea mai înaltă rată a cardurilor active (73,4 la sută). 62,2 la sută din numărul operațiunile efectuate cu cardurile sociale sunt operațiuni de plată fără numerar, însă valoric retragerile de numerar reprezintă 79,4 la sută din totalul operațiunilor efectuate.

Valoarea totală a fraudelor efectuate cu utilizarea cardurilor de plată emise în R. Moldova a constituit în trimestrul de referință 2,5 mil. lei (90,0 la sută reprezintă fraude efectuate fără prezența fizică a cardului, cu utilizarea numărului de card). Din valoarea totală a fraudelor efectuate fără prezența fizică a cardului, 48,7 la sută s-au produs în rețeaua de acceptare a prestatorilor din străinătate.

Victor URSU

O vârstă dincolo de care viața e un pic diferită

Cu sau fără vrerea cuiva, trebuie să constatăm de la an la an că populația suportă un proces continuu de îmbătrânire, iar această realitate este una caracteristică nu doar R. Moldova, nu doar unor țări luate separat, ci și în plan global.

Acum un an, puțin peste 700 milioane de persoane de pe globul pământesc aveau vârsta de 65 ani și mai mult. Ponderea acestor persoane, în total populație, s-a majorat de la 6 la sută în anul 1990 până la 9 la sută în anul 2019. Așa cum tendințele vizează o perioadă de timp mai îndelungată, se poate spune că până în anul 2050 se estimează că aceasta va crește până la 16 procente. Și pentru că, așa cum spuneam, R. Moldova nu are cum să facă excepție, statisticile arătau la începutul anului curent că în țara noastră locuiau 574,9 mii persoane cu vârsta de 60 ani și mai mult, ceea ce constituie 21,8 la sută din totalul populației.

Biroul Național de Statistică constată la începutul anului 2020 un coeficient de îmbătrânire a populației de 21,8 la sută, ceea ce corespunde unui nivel înalt de îmbătrânire demografică. Comparativ cu începutul anului 2016, acesta a înregistrat o majorare cu 3,3 puncte procentuale.

Are și îmbătrânirea o distincție repartizare pe sexe, iar diferențele nu se explică prin comportamente preferențiale, ci mai degrabă prin expunerea la anumite riscuri și prin adoptarea unui mod de viață anume. Din respectivele considerente, coeficientul îmbătrânirii populației feminine la începutul anului 2020 a fost cu 7,0 puncte procentuale mai înalt față de cel al bărbaților și a constituit 25,1 la sută, comparativ cu 18,1 la sută în cazul bărbaților.

La 1 ianuarie 2020, raportul dintre bărbați și femei în vârstă de 60 ani și peste a fost de 66,7 bărbați la 100 femei (față de 66,4 bărbați la 100 femei la 1 ianuarie 2016).

Durata medie de viață a populației în vârstă de 60 ani, în perioada 2015-2019, a crescut cu 0,7 ani în cazul bărbaților și cu 1,0 ani – în cel al femeilor. În rezultat, s-a înregistrat creșterea decalajului dintre durata medie de viață la vârsta de 60 ani a bărbaților și a femeilor, de la 4,0 ani (2015) la 4,3 ani (2019) în favoarea femeilor. O femeie la 60 ani mai are de trăit, în medie, 19,5 ani, în timp ce durata medie a vieții unui bărbat la 60 ani este de 15,2 ani, potrivit datelor aferente anului 2019.

Aproape fără nicio excepție, a fi în vârstă înseamnă a fi pensionar, iar, conform datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, la 1 ianuarie 2020, numărul pensionarilor constituia 696,0 mii persoane. Circa 75 la sută din totalul pensionarilor erau pensionari pentru limită de vârstă (524,5 mii). Datorită ponderii mai mari în numărul populației vârstnice și diferenței de longevitate dintre femei și bărbați, femeile au constituit 70,5 la sută din numărul total de pensionari pentru limită de vârstă. Persoanele în vârstă de 60 ani și peste dețineau o pondere de 93,4 la sută în totalul pensionarilor pentru limită de vârstă, dintre aceștia 68,5 la sută fiind femei.

Din ce trăiesc bătrânii în R. Moldova? Este de ordinul evidentei că, așa cum sunt așezate lucrurile, principala sursă de existență dincolo de vârsta omului activ, este pensia, iar mărimea acesteia determină în ce măsură acești bani intră în buzunarul lor sunt suficienți pentru a merge mai rar sau mai des la alimentară.

Mărimea medie a pensiei pentru limită de vârstă la începutul anului curent a constituit 1843,0 lei, fiind în creștere față de anul precedent cu 12,1 la sută, iar, comparativ cu ultimii cinci ani, aceasta s-a majorat cu 54,6 la sută, ceea ce înseamnă că la o mie de lei s-au mai adăugat alte cinci sute de lei. Mărimea medie a pensiei pentru limită de vârstă în cazul bărbaților a constituit 2157,8 lei, comparativ cu 1711,6 lei în cazul femeilor. Astfel, disparitatea de gen în cazul pensiilor pentru limită de vârstă a constituit 20,7 la sută. Bătrânii R. Moldova trăiesc diferit, iar diferențele sunt determinate până la urmă de diferențele care au existat pe perioada activă a vieții lor. Mărimea medie a pensiei pentru limită de vârstă în sectorul agricol a acoperit valoarea minimului de existență în proporție de doar 84,8 la sută, comparativ cu sectorul non-agricol – 119,6 la sută.

Nu se insistă deloc ca termenul bătrân să fie sinonim cu "peste șaiszeci de ani", inclusiv din considerentul că acest raport nu pare să fie nici pe departe corect. Doar că statisticile operează totuși cu asemenea termeni de referință, iar conform acestora, numărul persoanelor vârstnice (de 60 ani și peste) active din punct de vedere economic, în anul 2019 a fost de 82,3 mii, ceea ce constituie 9,0 la sută din totalul persoanelor active și 14,7 la sută din populația totală din același grup de vârstă.

Fiecare a treia persoană vârstnică ocupată a lucrat în activități agricole, declarând gospodăria țărănească sau terenul agricol ca locul principal de muncă. Fiecare a patra persoană a lucrat în sfera serviciilor sociale, prestate în special de stat. Astfel, 35,1 la sută dintre bărbați au lucrat în sectorul agricol, 16,5 la sută – în industrie, 9,3 la sută – în comerț, 9,1 la sută – în învățământ. În rândul femeilor distribuția se prezintă astfel: 32,0 la sută de femei vârstnice erau ocupate în agricultură, 19,7 la sută – în învățământ, 11,8 la sută – în sănătate și asistență socială, 11,0 la sută – în comerț.

Datele statistice mai arată că în anul trecut, din total gospodării, 38,8 la sută aveau în componență cel puțin o persoană în vârstă de 60 ani și peste, dintre care 71,0 au constituit gospodăriile formate doar din vârstnici, iar restul erau gospodării în componența cărora erau și alte persoane.

Veniturile gospodăriilor cu vârstnici sunt determinate de mai mulți factori. În medie, o gospodărie în componența căreia era cel puțin o persoană în vârstă de 60 de ani și peste, dispunea de 2692,0 lei lunar/personă. Gospodăriile din mediul urban se aflau într-o situație mai bună, cu un venit mediu lunar de 3212,5 lei/personă, față de 2423,4 lei/personă în mediul rural.

Cifrele pe care le-am alăturat până în acest moment au anticipat o întrebare de importanță fundamentală pentru țară – din ce trăiesc bătrânii?

Studiile arată că principala sursă de venit a gospodăriilor constituite din vârstnici au fost prestațiile sociale, acestea conturând aproape jumătate din veniturile lunare ale gospodăriei. Totodată, plățile salariale în medie au constituit 27,3 la sută din veniturile acestei categorii, ceea ce demonstrează că persoanele respective continuă să fie angajate, deci sunt cât de cât active. Și activitatea agricolă are partea ei de contribuție la întreținerea bătrânilor, aceasta rezervându-și 10 la sută din totalul veniturilor.

Marele paradox e că gospodăriile formate doar din vârstnici o duc mai bine decât cele care mai au pe cineva cu ei. Printre explicații se insistă pe faptul că aceste gospodării, mai numeroase fiind, se află în situația în care veniturile vârstnicilor devin sursă de venit pentru toată gospodăria. Adică, tinerii trăiesc din pensia bătrânilor. Dar această situație nu este caracteristică pentru toate familiile de acest gen. De multe ori, în cazul gospodăriilor mixte, în componența cărora erau și alte persoane, principala sursă de venit a fost activitatea salariale – 43,5 la sută, iar prestațiile sociale au contribuit la formarea veniturilor în proporție de 28,3 la sută. Totodată, gospodăriile mixte au fost dependente într-o proporție mai mare de transferurile din afara țării comparativ cu cele formate doar din vârstnici, ceea ce ar însemna că unul dintre cei tineri este plecat la muncă peste hotare (10,3% față de 5,4%).

În anul 2019, în medie, o gospodărie cu vârstnici a cheltuit lunar 2530,2 lei/personă. Cu un nivel mai mare al cheltuielilor de consum s-a evidențiat mediul urban, unde acestea au înregistrat lunar, în medie, 3069,5 lei/personă, iar în mediul rural cheltuielile gospodăriilor cu vârstnici au însumat 2251,8 lei/personă.

Pe ce se dă banul? Evident, înainte de toate pentru consumul alimentar, după care urmează cheltuielile pentru întreținerea locuinței, îmbrăcăminte și încălziminte. Îngrijirea medicală și sănătatea le cere cam 7 la sută din bani, chiar dacă vorbim despre o vârstă care se confruntă destul de frecvent cu probleme de sănătate.

Așa cum se vede bine, parcurgem încă timpuri în care se impune o atenție constantă acestui segment de populație, un efort prin care veniturile ar crește pentru a aduce atât bunăstare, cât și liniște pe piscul unor ani mult diferiți de cei în care predomină zburcișorul și dorințele.

Constantin OLTEANU

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații **Comisiei Naționale a Pieței Financiare**, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

În Moldova, unele impozite și taxe locale vor fi optimizate

Această propunere a fost făcută de Ministerul Finanțelor ca parte a proiectului de măsuri de politică fiscală și vamală pentru 2021. În special, ministerul propune eliminarea unor taxe cu eficiență fiscală redusă: taxe de parcare, taxe pentru organizarea de licitații și loterii în unitățile administrativ-teritoriale, taxe pentru plasarea publicității și taxa pentru proprietarii de câini. Anularea acestor taxe va costa bugetul 3,6 mil. lei, ceea ce reprezintă mai puțin de 0,8% din totalul încasărilor din cele 14 taxe locale.

În același timp, Ministerul Finanțelor va studia posibilitatea de a reveni la limitarea cuantumului impozitelor și taxelor locale la nivel central. În contextul descentralizării, palierul taxelor locale a fost abolit, dar acest lucru a dus la diferite dificultăți. În special, a creat condiții de incertitudine pentru agenții economici, iar autoritățile locale din întreaga țară stabilesc taxele locale selectiv, uneori nerezonabil de mari, fapt ce creează condiții prealabile pentru abuz și discriminare.

Ministerul Finanțelor afirmă că astăzi nu există niciun mecanism pentru stabilirea impozitelor locale, care ar oferi previzibilitate și încredere contribuabililor și există riscuri pentru creșterea ulterioară a presiunii fiscale.

În Moldova va avea loc o licitație de concesionare a rezervorului natural de apă minerală „Cahul”

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a desfășurat o ședință privind concesionarea rezervorului natural de apă minerală „Cahul”. În cadrul ședinței, secretarul de stat Maxim Popov a spus că implementarea proiectului „Restaurarea zonei de agrement și divertisment Lacul Sărat” are o semnificație socială și economică.

Potrivit lui, este necesar de efectuat un studiu de fezabilitate pentru proiect, precum și de asigurat o cooperare eficientă cu autoritățile locale din Cahul în contextul îmbunătățirii mediului în zona rezervorului natural de apă minerală.

La ședință au fost analizate câteva soluții pentru depășirea obstacolelor în calea implementării proiectului și a fost discutată necesitatea unei examinări tehnice a Lacului Sărat. În prezent, alimentarea cu apă a Lacului Sărat este insuficientă, iar căile de alimentare cu apă minerală care conțin clorură de sodiu și sulfat de iod-brom sunt blocate.

Amintim că Lacul Sărat din Cahul este renumit pentru apele sale minerale cu proprietăți medicinale speciale. Lacul, precum și teritoriul adiacent, oferă o oportunitate pentru tratamentul bolilor sistemului locomotor, sistemului nervos central, sistemului circulator etc.

În 2010 a fost dezvoltat un proiect pentru restaurarea zonei de agrement și divertisment a Lacului Sărat, iar în 2012 acesta a fost lansat. Costul proiectului este de 13,78 mil. lei. În 2016, Guvernul a decis să concesioneze acest rezervor de apă minerală pentru o perioadă de 25 de ani pentru a dezvolta turismul sanatoriu, pentru a stimula atractivitatea investițională a regiunii de dezvoltare sudică și pentru a promova peisajele naturale și biodiversitatea Lacului Sărat drept o destinație turistică națională și internațională atractivă.

S-a planificat ca concesionarul să primească dreptul la utilizarea industriala a resurselor acvatice ale acestei surse naturale. Concesionarul trebuie să pregătească proiectarea și documentația tehnică pentru funcționarea rezervorului, inclusiv forarea și utilizarea fântânii arteziene; să reevalueze rezervele de apă subterană în termen de 3 ani; să dezvolte un proiect pentru protecția sanitară a rezervorului; să prezinte perimetrul extracției apelor subterane, sub rezerva obținerii unei licențe corespunzătoare. Randamentul investiției va fi efectuat în detrimentul veniturilor din activitățile obiectului concesiunii. De asemenea, concesionarul va transfera către stat cel puțin 2% din veniturile din activitățile obiectului concesiunii.

InfoMarket

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:

Moldpres: 67770.

Poșta Moldovei: PM21700

EDITOR:

Instituția Publică Ediția Periodică

CAPITAL MARKET

Nr. de înregistrare:

1003600114204, 27 octombrie 2003

FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ

A PIEȚEI FINANCIARE

REDACTOR-ȘEF:

Ghenadie TUDOREANU

Tel.: /373 22/ 229-445

REDACTOR:

Lilia ALCAZĂ

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor

anuale: ziarulcm@gmail.com

TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

FAX: /373 22/ 22-05-03

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Vasile Alecsandri, 115

(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)

Cod IBAN: MD69VI00022249111050MDL

BC "Victoriabank", S.A., fil.11, Chișinău,

BIC VICBMD2X883

În ziar au fost utilizate știrile agenției

«Moldpres» și «InfoMarket»

Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate.

Orice articol publicat în "Capital Market" reflectă punctul

de vedere al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se

permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia "Edit Tipar Grup" SRL

Autoritățile intenționează să atragă investitori și să implementeze o serie de proiecte de infrastructură pe aeroporturile din Bălți și Mărculești

Anunțul a fost făcut de ministrul Economiei și Infrastructurii, Sergiu Railean, în cadrul vizitelor pe aceste aeroporturi. El a menționat că pentru aceasta este necesar de dezvoltat infrastructura obiectelor strategice.

Directorul aeroportului din Mărculești, Nicolae Clichici, a vorbit despre situația financiară și economică a întreprinderii și a anunțat, de asemenea, un plan pentru dezvoltarea și renovarea infrastructurii. Astăzi, rezidenții aeroportului sunt 8 companii angajate în transportul de mărfuri, logistică, construcția și întreținerea infrastructurii aeroporturilor.

Ministrul s-a familiarizat și cu activitățile aeroportului din Bălți. El a discutat cu conducerea aeroportului despre investițiile necesare pentru modernizarea pistei și infrastructurii aeroportului. Suma nu este anunțată.

În același timp, potrivit lui Sergiu Railean, aeroportul din Bălți este o alternativă la aeroportul din Chișinău și după reconstrucția acestuia va fi posibil de operat zboruri charter. Astăzi, compania deține avioane, echipamente și o pistă de 2.240 de metri cu opțiunea de extindere.

Ministrul a atras atenția asupra faptului că, odată cu introducerea stării de urgență în legătură cu pandemia COVID-19, industria transporturilor s-a dovedit a fi unul dintre cele mai afectate sectoare ale economiei naționale. În acest sens, este necesar să fie dezvoltat transportul aerian și asigurat un climat de investiții favorabil pentru a atrage investitori și a pune în aplicare proiecte economice în aeroporturi.

InfoMarket

„Galanteria” SA

Organul executiv al Societății pe acțiuni „Galanteria” anunță că la 06 octombrie 2020 a avut loc adunarea generală a acționarilor cu cvorumul a 95,6%, care a aprobat:

- Hotărârea „Cu privire la reorganizarea Societății pe acțiuni „Galanteria” în Societate cu răspundere limitată „Galanteria”, prin transformare;
- Documentele de constituire ale Societății cu răspundere limitată „Galanteria”

„VIORICA-COSMETIC” S.A.

AVIZ CU PRIVIRE LA INTENȚIA PRIVIND EFECTUAREA OFERTEI DE PRELUARE BENEVOLĂ A ACȚIUNILOR EMITENTULUI „VIORICA-COSMETIC” S.A.

STIMATE ACȚIONAR
A „VIORICA-COSMETIC” S.A.

„DAAC HERMES GRUP” S.A., (IDNO 1002600012163, MD-2069, str. Calea Leșilor, 10, mun. Chișinău, Republica Moldova), care până la anunțarea ofertei de preluare împreună cu persoanele cu care activează în mod concertat deține 6942389 acțiuni ordinare nominative cu drept de vot a „VIORICA-COSMETIC” S.A. (în continuare „Ofertant”) anunță oferta de preluare benevolă pe piața secundară a valorilor mobiliare, obiectul căreia îl constituie 83893 acțiuni ordinare nominative cu drept de vot, cu valoarea nominală de 11 lei fiecare, cod ISIN MD14VITM1005, emise de „VIORICA-COSMETIC” S.A., IDNO 1002600033793; adresa juridică: MD-2069, str. Mesager, 1, mun. Chișinău, Republica Moldova, la prețul de 16,04 (șaisprezece lei 04 bani) lei per acțiune, cu termen de acțiune a ofertei de preluare benevolă de 15 zile calendaristice din data anunțării ofertei prezente.

Oferta de preluare benevolă va fi deservită de către Societatea de Investiții C. B. „DAAC Invest” S.A., IDNO 1003600091448; data înregistrării 26.11.2008, licența de Societate de Investiții de categoria „B”, nr. 000808 din 11.02.2015 pe termen nelimitat.

Propunerile de vânzare se vor recepționa zilnic între orele 9:00–12:00 și 14:00–17:00 cu excepția zilelor de odihnă și zilelor de sărbătoare nelucrătoare, de către Societatea de Investiții C. B. „DAAC Invest” S.A., la adresa: MD-2069, Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Calea Leșilor 10, of. 14.

Telefoanele de contact: /37322/50 83 51;
74 15 72.

Citiți prospectul Ofertei de preluare benevolă înainte de a vinde acțiunile.

SUPLIMENTAR

Pentru vânzarea valorilor mobiliare, acționarilor vor prezenta actul de identitate în original și în copie.

În cazul în care vânzarea acțiunilor se va face prin reprezentant, se va prezenta procura de reprezentare, perfectată (autenticată) notarial în conformitate cu legislația în vigoare.

Intermediar Societatea de Investiții C.B. „DAAC Invest” S.A.;
Ofertant „DAAC HERMES GRUP” S.A.

„DAAC-VICTORIA” S.A.

AVIZ CU PRIVIRE LA INTENȚIA PRIVIND EFECTUAREA OFERTEI DE PRELUARE BENEVOLĂ A ACȚIUNILOR EMITENTULUI „DAAC-VICTORIA” S.A.

STIMATE ACȚIONAR
A „DAAC-VICTORIA” S.A.

„DAAC-ECO-PLANT” S.R.L., (IDNO 1003600117722, MD-2069, str. Calea Leșilor, 10, mun. Chișinău, Republica Moldova), care până la anunțarea ofertei de preluare împreună cu persoanele cu care activează în mod concertat deține 1924670 acțiuni ordinare nominative cu drept de vot a „DAAC-VICTORIA” S.A. (în continuare „Ofertant”) anunță oferta de preluare benevolă pe piața secundară a valorilor mobiliare, obiectul căreia îl constituie 11990 acțiuni ordinare nominative cu drept de vot, cu valoarea nominală de 1 lei fiecare, cod ISIN MD14DAVI1007, emise de „DAAC-VICTORIA” S.A., IDNO 1002600018383; adresa juridică: MD-2012, str. Mitropolit Dosoftei, 100, mun. Chișinău, Republica Moldova, la prețul de 16,40 (șaisprezece lei 40 bani) lei per acțiune, cu termen de acțiune a ofertei de preluare benevolă de 15 zile calendaristice din data anunțării ofertei prezente.

Oferta de preluare benevolă va fi deservită de către Societatea de Investiții C. B. „DAAC Invest” S.A., IDNO 1003600091448; data înregistrării 26.11.2008, licența de Societate de Investiții de categoria „B”, nr. 000808 din 11.02.2015 pe termen nelimitat.

Propunerile de vânzare se vor recepționa zilnic între orele 9:00–12:00 și 14:00–17:00 cu excepția zilelor de odihnă și zilelor de sărbătoare nelucrătoare, de către Societatea de Investiții C. B. „DAAC Invest” S.A., la adresa: MD-2069, Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Calea Leșilor 10, of. 14.

Telefoanele de contact: /37322/50 83 51;
74 15 72.

Citiți prospectul Ofertei de preluare benevolă înainte de a vinde acțiunile.

SUPLIMENTAR

Pentru vânzarea valorilor mobiliare, acționarilor vor prezenta actul de identitate în original și în copie.

În cazul în care vânzarea acțiunilor se va face prin reprezentant, se va prezenta procura de reprezentare, perfectată (autenticată) notarial în conformitate cu legislația în vigoare.

Intermediar Societatea de Investiții C.B. „DAAC Invest” S.A.;
Ofertant „DAAC-ECO-PLANT” S.R.L.

«ORIZONTUL-LUX» S.A.

aduce la cunoștința acționarilor, că la cererea acționarului, care deține mai mult de 25% de acțiuni cu drept de vot ale Societății, consiliul Societății a adoptat decizia (proces-verbal din 07.10.2020) privind convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor. Adunarea va avea loc la data de 29.10.2020 și va fi petrecută cu prezența acționarilor pe adresa: or. Cahul, str. Dunării, 2-A, oficiul Societății. Înregistrarea participanților – în ziua petrecerii adunării, de la 09:00 pînă la 10:00. Începutul adunării – 10:00.

ORDINEA DE ZI:

- Majorarea capitalului social al Societății prin plasarea de acțiuni ale emisiunii suplimentare închise.
- Acordarea împuternicirilor.

Lista acționarilor care au dreptul să participe la adunarea generală va fi întocmită conform situației din 07.10.2020.

Cu materialele pentru ordinea de zi a adunării generale acționarilor se pot familiariza la sediul Societății pe adresa: or. Cahul, str. Dunării, 2-A, începînd cu 19.10.2020, în zilele lucrătoare, între orele 9:00–16:00, adresînduse la persoana împuternicită – dna Petiș Valentina.

Pentru înregistrare acționarilor vor prezenta buletinul de identitate, iar reprezentanții – și procura autenticată în conformitate cu legislația în vigoare.

Administratorul Societății

„CEPROSERVING” S.A.

Vă aduce la cunoștință că la data de 08 octombrie 2020 a avut loc Adunarea generală extraordinară a acționarilor, cvorumul fiind înregistrat de 99,082%.

LA ADUNARE UNANIM AU FOST ADOPTATE URMĂTOARELE HOTĂRĂRI:

- Examinarea și aprobarea situațiilor financiare ale Societății pentru I semestru 2020.
- Cu privire la dizolvarea benevolă a Societății și inițierea procedurii de lichidare.
- Cu privire la desemnarea Comisiei de lichidare a Societății, aprobarea Regulamentului Comisiei de lichidare și stabilirea cuantumului remunerației acesteia.
- Cu privire la încetarea anticipată a împuternicirilor organelor de conducere a Societății.
- Cu privire la aprobarea Planului și măsurilor corespunzătoare procedurii de lichidare.

Organul executiv S. A „INDMONTAJ”

anunță convocarea Adunării generale anuale repetate cu prezența acționarilor la 27 octombrie 2020 pe adresa: mun. Chișinău, str. Sarmizegetusa, 92, în sala de ședințe, et. IV of. 409A, Începutul înregistrării la ora 10.00. Începutul Adunării – ora 11.00.

ORDINEA DE ZI:

- Aprobarea dării de seamă cu privire la activitatea economico-financiară a societății în anul 2019 și direcțiile prioritare de activitate a societății pentru anul 2020.
- Aprobarea dării de seamă a Comisiei de cenzori privind rezultatele activității economico-financiare a SA „INDMONTAJ” pe anul 2019.
- Cu privire la repartizarea profitului pe anul 2019 și aprobarea normativelor de repartizare a profitului prognozată pe anul 2020.
- Cu privire la autentificarea procesului verbal al adunării generale a acționarilor.

Lista acționarilor cu dreptul de participare la Adunare a fost întocmită la data de 21/07/2020.

Acționarilor pot face cunoștință cu materialele ordinii de zi a Adunării începînd cu 17/10/2020 în sediul societății pe adresa mun. Chișinău, str. Sarmizegetusa, 92, et. IV, of. 406 de la orele 14.00 pînă la 17.00, în zilele de lucru.

Pentru participarea la Adunare acționarilor vor prezenta buletinul de identitate (pașaportul), iar reprezentanții acționarilor și procura autenticată conform legislației.

S.A. „Indmontaj”, tel.: 55-61-66

SA „Acvila-Sport”

Notificare privind intenția de a vinde acțiuni emise de SA „Acvila-Sport”

La 12.10.2020 acționarul Maria Morozan, deținătoare a 352 de acțiuni cu titlu de proprietate ale emitentului „Acvila-Sport” SA cu nr. de înregistrare MD14ACVI1008, a informat organul executiv al „Acvila-Sport” SA despre intenția de a vinde acțiunile deținute cu drept de proprietate în număr de 352 de acțiuni în valoare totală de 3520 lei (trei mii cincisute douăzeci lei).

Conform Statutului „Acvila-Sport” SA, acționarul societății care dorește să-și vîndă acțiunile este obligat să trimită societății o ofertă în scris cu indicarea condițiilor tranzacției propuse. Organul Executiv este obligat să înștiințeze ceilalți acționari despre ofertă în termen de 3 zile de la primirea acesteia. Dacă în decurs de o lună de la data înștiințării despre oferta acționarului, alți acționari ai societății nu și-au exercitat dreptul de preemțiune asupra acțiunilor instrăinate, acționarul este în drept să le vîndă oricărei alte persoane la un preț nu mai mic decît cel propus acționarilor societății.

Pentru informații: 069134627 – Gîrjev Andrei (registrator „Acvila-Sport” SA) sau la adresa: Chisinau, str. Bucuriei, 5.

„DAAC HERMES” S.A.

AVIZ CU PRIVIRE LA INTENȚIA PRIVIND EFECTUAREA OFERTEI DE PRELUARE BENEVOLĂ A ACȚIUNILOR EMITENTULUI „DAAC HERMES” S.A.

STIMATE ACȚIONAR
A „DAAC HERMES” S.A.

Chirtoca Vasili (IDNP 0980903886454, str. Arborilor, 20, mun. Chișinău, Republica Moldova) și Chirtoca Valentina (IDNP 0961810889778, str. Arborilor, 20, mun. Chișinău, Republica Moldova), care până la anunțarea ofertei de preluare împreună cu persoanele cu care activează în mod concertat deține 506030 acțiuni ordinare nominative cu drept de vot a „DAAC HERMES” S.A. (în continuare „Ofertant”) anunță oferta de preluare benevolă pe piața secundară a valorilor mobiliare, obiectul căreia îl constituie 1498 acțiuni ordinare nominative cu drept de vot, cu valoarea nominală de 20 lei fiecare, cod ISIN MD14DACH1001, emise de „DAAC HERMES” S.A., IDNO 1002600009035; adresa juridică: MD-2069, str. Calea Leșilor, 10, mun. Chișinău, Republica Moldova, la prețul de 713,65 (șapte sute treisprezece lei 65 bani) lei per acțiune, cu termen de acțiune a ofertei de preluare benevolă de 15 zile calendaristice din data anunțării ofertei prezente.

Oferta de preluare benevolă va fi deservită de către Societatea de Investiții C. B. „DAAC Invest” S.A., IDNO 1003600091448; data înregistrării 26.11.2008, licența de Societate de Investiții de categoria „B”, nr. 000808 din 11.02.2015 pe termen nelimitat.

Propunerile de vânzare se vor recepționa zilnic între orele 9:00–12:00 și 14:00–17:00 cu excepția zilelor de odihnă și zilelor de sărbătoare nelucrătoare, de către Societatea de Investiții C. B. „DAAC Invest” S.A., la adresa: MD-2069, Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Calea Leșilor 10, of. 14.

Telefoanele de contact: /37322/50 83 51;
74 15 72.

Citiți prospectul Ofertei de preluare benevolă înainte de a vinde acțiunile.

SUPLIMENTAR

Pentru vânzarea valorilor mobiliare, acționarilor vor prezenta actul de identitate în original și în copie.

În cazul în care vânzarea acțiunilor se va face prin reprezentant, se va prezenta procura de reprezentare, perfectată (autenticată) notarial în conformitate cu legislația în vigoare.

Intermediar Societatea de Investiții C.B. „DAAC Invest” S.A.;
Ofertant Chirtoca Vasili, Chirtoca Valentina.

BC „Moldova-Agroindbank” SA

**ORGANIZEAZĂ CONCURS PRIVIND
ACHIZIȚIA BUNURILOR PENTRU
ÎNTREȚINEREA TRANSPORTULUI AUTO.**

Data limită de depunere a ofertei este 23 octombrie 2020, orele 17:00.

Pentru informații suplimentare referitor la achiziția sus-menționată, participanții potențiali urmează să contacteze organizatorul concursului la: achizitii@maib.md / 022 303-598 / 0686 00 576, sau să acceseze pagina web a băncii www.maib.md, categoria „Achiziții”.

**Adresa organizatorului: mun. Chișinău,
str. Miron Costin, nr. 9.**

CAPITAL Market

**Secția de marketing
Tel.: +373 69 821216**

**În atenția acționarilor
SA “RĂUT”.**

SA “RĂUT” vă aduce la cunoștință că în perioada 22-23.10.2020 va avea loc transmiterea registrului acționarilor societății de la Societatea de registru “Real-Registru” către Depozitarul central unic al valorilor mobiliare.

Astfel, fiecare acționar are dreptul, în condițiile legii, de a verifica pînă la inițierea procedurii de transmitere în cauză corectitudinea datelor aferente acțiunilor deținute înscrise la Societatea de registru.

În cazul în care ați depistat careva neconcordanțe referitor la cantitatea de valori mobiliare și/sau deținătorul acestora, vă rugăm să vă adresați la Societatea de registru sau emitent.

Contacte:

**Pentru Societatea de registru
“Real-Registru” – (0231)2-82-33.
Pentru Emitent SA “RĂUT” – 0794 56266.**

S.A. “Agro-Fortus”

**AVIZ PRIVIND HOTĂRÎRILE APROBATE DE ADUNAREA GENERALĂ EXTRAORDINARĂ
A ACȚIONARILOR DIN 30/09/2020:**

Din numărul total 49 de acționari, care au dreptul să participe la adunare (conform listei acționarilor din 11.09.2020 și modificărilor la ea din 30.09.2020 și informație de la S.A. “Depozitarul Central al Valorilor Mobiliare”) pentru a participa la adunare a fost înregistrat 1 acționar, care deține 267629 acțiuni cu drept de vot (voturi) – 82,126% din numărul lor total.

**TOATE HOTĂRÎRILE LA ADUNARE AU FOST APROBATE UNANIM
CU 100% DIN VOTURILE REPREZENTATE LA ADUNARE, INCLUSIV:**

- A aproba Raportul directorului privind activitatea societății în anul 2019 și toate deciziile directorului privind încheierea a tranzacțiilor, precum și a recunoaște toate actele juridice ale directorului ca fiind adoptate și săvîrșite în interesul S.A. “Agro-Fortus”.
  - A lua act de darea de seamă financiară (situațiile financiare) a societății pentru anul 2019.
  - A aproba Darea de seamă a consiliului societății pentru anul 2019 și toate deciziile adoptate de consiliul societății privind încheierea de către societate a tranzacțiilor, precum și a recunoaște toate actele juridice a consiliului societății ca fiind adoptate și săvîrșite în interesul S.A. “Agro-Fortus”.
  - A aproba darea de seamă a comisiei de cenzori pentru anul 2019.
  - A accepta informația privind lipsa profitului net pentru repartizare, din cauza acumulării pierderilor 825672 lei.
  - A aproba normative de repartizare a profitului net pe anul 2020:100% – acoperirea pierderilor din anii precedenți.
  - A aproba direcțiile prioritare de activitate ale societății pe anul 2020.
  - A lua act de informația privind lipsa tranzacțiilor pentru examinare.
  - A reorganiza Societatea pe acțiuni “AGRO-FORTUS” (IDNO-CF 1006602006601, sediul: Republica Moldova, or. Rîșcani, Independenței, 147) prin transformare în Societate cu Răspundere Limitată (IDNO-CF 1006602006601, sediul: Republica Moldova, or. Rîșcani, Independenței, 147), care devine unicul succesor de drepturi și obligațiuni patrimoniale și nepatrimoniale ale societății reorganizate.
  - A aprobă lista actualizată a genurilor principale de activitate ale “AGRO-FORTUS” S.R.L.
  - A aproba valoarea capitalului social 3258770 lei și mărimea cotei de participare a fondatorilor societății înființate.
  - A aproba statutul societății “AGRO-FORTUS” S.R.L., actul de transmitere, bilanțul contabil (situațiile financiare) întocmit la data 30.09.2020 și a împuternici pe a împuternici pe Gheorghe Serjantu (reprezentantul unicului acționar prezent la adunare), să semneze aceste acte în numele fondatorilor societății create.
  - A constitui organele de conducere și control ale societății înființate în următorul mod:
  - A aproba în funcția de administrator (director) al “AGRO-FORTUS” S.R.L. pe D-I Gheorghe Serjantu pe 5 ani.
  - A stabili componența numerică a comisiei de cenzori “AGRO-FORTUS” S.R.L. – un cenzor și a aproba în funcția de cenzor pe Ciprian Serjantu pe 3 ani.
  - A stabili că chestiunea privind desemnarea membrilor consiliului societății “AGRO-FORTUS” S.R.L. va fi examinată la adunările generale a asociațiilor “AGRO-FORTUS” S.R.L. ce vor urma după înregistrarea de stat acesteia, iar pînă atunci împuternicirile acestui organ vor fi exercitate de adunarea generală a asociațiilor.
  - A aproba contractele individuale de muncă cu administratorul și cu cenzorul societății înființate și a împuternici pe și a împuternici pe Ion Burduja să le semneze în numele “AGRO-FORTUS” S.R.L.
  - Pentru semnarea cererilor, declarației de reorganizare, actului de transmitere (predare-primire) și altor acte referitoare la reorganizarea întreprinderii, precum și pentru prezentarea lor în oficiile Cadastrului, Agenției Servicii Publice, Comisiei Naționale a Pieței Financiare și în alte organe și instanțe, a împuternici următoarele persoane:
- a) reprezentant din partea “AGRO-FORTUS” S.A. – contabil-șef Ion Burduja;
  - b) reprezentant din partea “AGRO-FORTUS” S.R.L. – administratorul Gheorghe Serjantu.
- A împuternici comisia de cenzori: a) să autentifice semnăturile președintelui și secretarului pe procesul-verbal al adunării acționarilor; b) să autentifice pe Lista acționarilor care participă la adunarea generală a acționarilor semnăturile persoanei care au înregistrat participanții la adunare; c) să semneze împreună cu membrii comisiei de numărarea a voturilor procesul verbal privind rezultatul votului la adunarea generală a acționarilor.

«MIDGARD TERRA» SA

**AVIZ PRIVIND REZULTATELE OFERTEI DE PRELUARE BENEVOLĂ
PRIVIND PROCURAREA ACȚIUNILOR «MIDGARD TERRA» SA**

Tipul ofertei de preluare: benevolă

Perioada de derulare a ofertei de preluare: 22 zile calendaristice, cuprinse între 16 septembrie 2020 pînă la data de 07 octombrie 2020

Numărul și data Hotărîrii CNPF privind aprobarea prospectului ofertei de preluare:

Nr. 43/7 din 08.09.2020 (MO nr. 229 – 233 din 11.09.2020)

Identificarea ofertantului: BOGDANOV YURY, adresa: MD–2021, str. Drumul Viilor, 99, ap. 40, mun. Chișinău, RM

Identificarea persoanelor care acționează în mod concertat cu ofertantul:

“RA INVEST” S.R.L. (MD–2036, str. Transnistriei, 6, mun. Chișinău, RM numărul de identificare de stat – codul fiscal 1003600029850); 2. Bogdanova Iulia; 3. Bogdanova Maria; 4. Bogdanov Olexandr.

Identificarea Emitentului: «MIDGARD TERRA» SA (adresa: MD–2036, str. Transnistriei, 6, mun. Chișinău, RM numărul de identificare de stat – codul fiscal 1002600003538, cod ISIN: MD14MITE1006), care are ca domeniu de activitate: Producerea, distribuția și furnizarea energiei electrice. Fabricarea diluanților, dizolvanților, vopselelor, lacurilor și a pigmenților pentru ele. Acțiuni în circulație: 504 407 acțiuni ordinare nominative. Valoarea nominală: 38 MDL. Capital social: 19 167 466 MDL.

Clasa și numărul de valori mobiliare deținute anterior de ofertant și persoanele cu care acționează în mod concertat:

Deținute de ofertant: BOGDANOV YURY	232 AON	0,046%
Deținute de persoanele, ce acționează în mod concertat cu ofertantul:	455 682 AON	90,3401%
“RA INVEST” S.R.L.	412 061 AON	81,6922%
Bogdanova Iulia	30 231 AON	5,9934%
Bogdanova Maria	11 045 AON	2,1897%
Bogdanov Olexandr	2 434 AON	0,4825%

Identificarea intermediarului, care a deservit oferta de preluare:

Societatea de Valori Mobiliare “IUVENTUS – DS” SA (adresa: MD-2001, bd. Ștefan cel Mare, 65 of. 710, IDNO: 1003600064734, tel. + 373 22 27 00 35), titulara licenței CNPF000812 eliberată de Comisia Națională a Pieței Financiare la 25.02.2015

Locul de derulare al ofertei: piața reglementată administrată de Bursa de Valori a Moldovei S.A.

Numărul de valori mobiliare care au făcut obiectul ofertei de preluare: 48 404 acțiuni ordinare nominative emise de «MIDGARD TERRA» SA, ceea ce constituie 9,5962% din totalul acțiunilor plasate

Prețul propus pentru o acțiune, care constituie obiectul ofertei:

24,00 (douăzeci și patru lei 00 bani) MDL

Numărul și procentul valorilor mobiliare propuse spre vânzare și efectiv achiziționate:

2 434 acțiuni ordinare nominative emise de «MIDGARD TERRA» SA, ceea ce constituie 0,4825% din totalul acțiunilor plasate

Suma totală plătită pentru valorile mobiliare achiziționate: 58 416,00 MDL

Deținerea de valori mobiliare ale Ofertantului și persoanelor cu care acționează în mod concertat:

Deținute de ofertant: BOGDANOV YURY	2 666 AON	0,5285%
Deținute de persoanele, ce acționează în mod concertat cu ofertantul:	453 337 AON	90,3401%
“RA INVEST” S.R.L.	412 061 AON	81,6922%
Bogdanova Iulia	30 231 AON	5,9934%
Bogdanova Maria	11 045 AON	2,1897%

Urmare a Ofertei de preluare deținătorii de acțiuni «MIDGARD TERRA» SA sunt în drept să adreseze Ofertantului cerere de achiziționare obligatorie în termen de cel mult 3 luni de la expirarea duratei ofertei de preluare.

Perioada în care deținătorii de acțiuni a «MIDGARD TERRA» SA sunt în drept să adreseze Ofertantului cererea de achiziționare obligatorie este cuprinsă între 07.10.2020 și 07.01.2021.

Prețul la care Ofertantul va achiziționa obligatoriu acțiunile «MIDGARD TERRA» SA este de 24,00 (douăzeci și patru lei 00 bani) MDL lei per acțiune.

Deținătorii de acțiuni a «MIDGARD TERRA» SA vor putea depune cererile de achiziționare obligatorie la sediul Emitentului, respectiv la adresa: MD–2037, str. Transnistria, 6, mun. Chișinău, RM, în perioada 07.10.2020 – 07.01.2021, în zilele de lucru între orele 10.00-16.00.

Ofertantul va plăti contravaloarea acțiunilor prin virament bancar, la contul prezentat de către vânzător sau în numerar la sediul Emitentului, respectiv la adresa: MD–2037, str. Transnistria, 6, mun. Chișinău, RM, în termen de cel mult 2 săptămâni de la data înregistrării cererii acționarului «MIDGARD TERRA» SA de achiziționare obligatorie a valorilor mobiliare.

Bogdanov Yury

„VICTORIA-ȚUM” S.A.

AVIZ CU PRIVIRE LA INTENȚIA PRIVIND EFECTUAREA OFERTEI DE PRELUARE BENEVOLĂ A ACȚIUNILOR EMITENTULUI „VICTORIA-ȚUM” S.A.

STIMATE ACȚIONAR A „VICTORIA-ȚUM” S.A.

COLODEEV ALEXEI, (IDNP 0971403150699, str. Vasile Lupu, 67, or. Cahul, Republica Moldova), care pînă la anunțarea ofertei de preluare benevolă deține 21 065 acțiuni ordinare nominative cu drept de vot a „VICTORIA-ȚUM” S.A. (în continuare „Ofertant”) anunță oferta de preluare benevolă pe piața secundară a valorilor mobiliare, obiectul căreia îl constituie 1 537 acțiuni ordinare nominative cu drept de vot, cu valoarea nominală de 10 lei fiecare, cod ISIN MD14ICTO1006, emise de „VICTORIA-ȚUM” S.A., IDNO 1003603001727; adresa juridică: MD-3901, str. Piața Independenței, 4, or. Cahul, Republica Moldova, la prețul de 44,43 (patruzeci și patru lei 43 bani) lei per acțiune, cu termen de acțiune a ofertei de preluare benevolă de 15 zile calendaristice din data anunțării ofertei prezente.

Oferta de preluare benevolă va fi deservită de către Societatea de Investiții C. B. „DAAC Invest” S.A., IDNO 1003600091448; data înregistrării 26.11.2008, licența de Societate de Investiții de categoria „B”, nr. 000808 din 11.02.2015 pe termen nelimitat.

Propunerile de vânzare se vor recepționa zilnic între orele 9:00–12:00 și 14:00–17:00 cu excepția zilelor de odihnă și zilelor de sărbătoare nelucrătoare, de către Societatea de Investiții C. B. „DAAC Invest” S.A., la adresa: MD-2069, Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Calea Ieșilor 10, of. 14.

Telefoanele de contact: /37322/ 50 83 51;74 15 72.

Citiți prospectul Ofertei de preluare benevolă înainte de a vinde acțiunile.

SUPLIMENTAR

Pentru vânzarea valorilor mobiliare, acționarii vor prezenta actul de identitate în original și în copie.

În cazul în care vânzarea acțiunilor se va face prin reprezentant, se va prezenta procura de reprezentare, perfectată (autenticată) notarial în conformitate cu legislația în vigoare.

**Intermediar Societatea de Investiții C.B. „DAAC Invest” S.A.;
Ofertant Colodeev Alexei.**

Решения Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку

2

Возраст, после которого жизнь меняется

3

Годовые отчеты и объявления эмитентов

4-5

Пандемия серьезно отразилась на жизни граждан. В том числе встал вопрос безопасности при осуществлении ежедневных платежей. Похоже, население почувствовало выгоду оплаты покупок и услуг через банковские карты. Объем безналичных платежей составил 16 млн во втором квартале, что на 32,5% больше, чем за аналогичный период прошлого года. За это время сняли наличности на сумму 5,8 млн, или на 21% меньше. Такие данные представил Национальный банк Молдовы (НБМ).

Число операций снятия наличности в текущем квартале снизилось на 20,7% по сравнению с аналогичным периодом предыдущего года. Снижение на 6,9% совокупного объема снятия наличности взаимосвязано с объемом наличных денег в обороте, колебание которого зависит от динамики экономической деятельности.

Количество и объем безналичных платежей домашних хозяйств сохранили тенденцию роста за весь анализируемый период. В текущем квартале отмечен рост на 54,5% количества и на 56,6% объема по сравнению с II кварталом 2019 года.

Что касается заграничных операций при помощи платежных карт, выпущенных в Молдове, то на них сильно влияют запреты на передвижение, введенные во время ЧП на терри-

тории страны. Так, объем снятия наличных упал на 45,6%, а безналичных платежей – на 30,7% по сравнению с аналогичным периодом предыдущего года.

ЧЕТЫРЕМ БАНКАМ ПРИНАДЛЕЖИТ 90% РЫНКА ПЛАТЕЖНЫХ КАРТ

Сумма одного безналичного платежа на территории Молдовы составила 280 леев во II квартале, что на 1,4% больше по сравнению с аналогичным периодом предыдущего года. Снятие

наличных составляет 2 060 леев, что на 17,3% больше прошлого года. В то же время в среднем за границу сумма безналичного платежа составляет 451 лей или на 12,8% больше показателя прошлого года, а снятие наличных составило в среднем 4 145 леев, или на 52% больше, по сравнению с аналогичным периодом 2019 года.

Наибольшая доля рынка платежных карт принадлежит банкам Moldindconbank – 37,6%, Agroindbank – 28,2% и Victoria-bank – 16,8%. Доля Mobiasbancă составляет 7,2%, доля остальных банков – ниже 5%. Эти четыре банка контролируют около 90% рынка платежных карт Молдовы.

Продолжение на стр.2

Курс валют на 14.10.2020 г.

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	16.9884
EUR	1	20.0420
UAH	1	0.6008
RON	1	4.1132
RUB	1	0.2204

CAPITAL Market

ВНИМАНИЮ АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВ!

Объявления и годовые отчеты эмитентов принимаются по адресу:

ziarulcm@gmail.com

тел.: 022 22-12-87;

факс: 022 22-05-03

Подпишитесь на электронную версию Capital Market

Подписавшись на электронную версию Capital Market, вы получите доступ к электронной версии газеты на период действия абонемента.

Чтобы подписаться на электронную версию газеты Capital Market, нужно позвонить в редакцию (022 221287), или отправить электронное письмо на email ziarulcm@gmail.com.

ВНИМАНИЮ КОМПАНИЙ – СУБЪЕКТОВ ПУБЛИЧНОГО ИНТЕРЕСА!

Оператор Официального механизма накопления информации IP Capital Market сообщает, что механизм накопления информации функционирует по электронному адресу: <http://emitent-msi.market.md>.

Телефоны для справок:
022 221287, 022 229445

Подпишись!

Подпишись на газету Capital Market в любом отделении «Poșta Moldovei» страны или у наших распространителей:
Moldpresa (022) 222221
Press Inform-Curier (022) 237187
“Ediții Periodice” (022) 233740

ПРИГЛАШАЕМ К СОТРУДНИЧЕСТВУ!

Периодическое издание «Capital Market» приглашает к сотрудничеству рекламодателей, рекламные агентства и агентов.

Контактный телефон – 022 22 9445, email – gt@capital.market.md

Решения Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку

В ходе очередного заседания 13 октября Административный совет Национальной комиссии по финансовому рынку (НКФР), наделенный компетенцией согласно рамочному закону, принял решения в сфере небанковского финансового рынка, в частности:

I. АВТОРИЗАЦИЯ

- Одобрил назначение Марии Юдиной главным бухгалтером BAR PRACTIC ASIG SRL.

- Одобрил исключение из Государственного реестра юридических лиц ссудо-сберегательной ассоциации из с. Чинишеуц Резинского района, в результате ликвидации.

- Исключил OCN JUST CREDIT SRL из Реестра авторизованных небанковских кредитных организаций, в результате реорганизации путем поглощения компанией OCN LOIAL-CREDIT SRL.

- Разрешил реорганизацию SA ALVIVUS путем преобразования в общество с ограниченной ответственностью.

- Утвердил проспекты следующих добровольных предложений о получении контроля:

- объявленного оферентами Василием Киртока и Валентиной Киртока, на приобретение 1498 простых именных акций, выпущенных SA DAAC Hermes, по цене 713,65 лея/акция;

- объявленного оферентом SA DAAC-ECO-PLANT, предметом которого является приобретение 11990 простых именных акций, выпущенных SA DAAC-VICTORIA, по цене 16,40 лея/акция;

- объявленного оферентом SA DAAC HERMES GROUP, предметом

которого является приобретение 83893 простых именных акций, выпущенных SA VIORICA-COSMETIC, по цене 16,04 лея/акция.

II. НАДЗОР

- Выявив нарушения в процессе управления компанией SA MOLDOVA-ASTROVAZ SA, противоречащие требованиям корпоративного управления, орган по надзору предписал руководству субъекта «обеспечить эффективную систему корпоративного управления путем прозрачного и правильного управления деятельностью компании; обеспечить соответствие руководства страховщика требованиям профильных нормативных актов». В связи с этим НКФР предупредил руководство компании, «что, в случае игнорирования предписаний, будут приняты соответствующие меры согласно законодательству, в том числе введено специальное управление и/или прекращено действие лицензии».

- В результате несоблюдения требований законодательства в сфере отчуждения ценных бумаг, игнорирования соответствующих нормативных актов и предписаний НКФР, орган по надзору потребовал от руководства AEI RASPOPENI-CREDIT и AEI TRIUMF отстранить от должности исполнительного директора и провести отчуждение ценных бумаг, выпущенных SA CORPORATIA DE FINANȚARE RURAL в пользу Asociația Națională Centrală a Asociațiilor de Economii și Împrumut. В связи с этим Административный совет НКФР повторно предупредил членов советов указанных ссудо-сберегательных ассоциаций «о возможности прекращения действия лицензий AEI RASPOPENI-CREDIT и AEI TRIUMF».

Пресс-служба НКФР

Страховая компания получила повторное предупреждение о строгих санкциях

В ходе очередного заседания 13 октября Административный совет Национальной комиссии по финансовому рынку (НКФР) отметил, что управляющий SA MOLDOVA-ASTROVAZ SA, ссылаясь на состояние здоровья, систематически отказывается присутствовать на слушаниях, организуемых в НКФР по вопросам профильных норм.

Более того, указанное должностное лицо, отсутствуя на рабочем месте, не обеспечивает управление субъектом и не передает полномочия по управлению одному из сотрудников компании, предпочитая фактически исполнять свои обязанности, осуществлять постоянное руководство и подписывать официальные документы. Подобная порочная практика «подрывает суть корпоративного управления компанией, обезличивает управленческую и оперативную ответственность, ухудшает управление и финансо-

вое положение компании», говорится в нормативном акте органа по надзору.

Источники в НКФР уточнили, что в соответствующем Распоряжении также отмечается, что «постоянное ухудшение основных показателей SA MOLDOVA-ASTROVAZ SA вызывает обоснованную тревогу зарубежных организаций – членов Международной системы страхования «Зеленая карта». Тем самым поведение руководства компании ведет к подрыву доверия к местному рынку страхования в целом».

Выявив нарушения и практику, противоречащую требованиям корпоративного управления в процессе управления компанией SA MOLDOVA-ASTROVAZ SA, орган по надзору предписал руководству субъекта «обеспечить эффективную систему корпоративного управления путем прозрачного и правильного управления деятельностью компании; обеспечить соответствие руководства страховщика требованиям профильных нормативных актов». В связи с этим НКФР предупредил руководящий орган компании, «что, в случае игнорирования предписаний, будут приняты соответствующие меры согласно законодательству, в том числе введено специальное управление и/или прекращено действие лицензии», как отметил источник в НКФР.

В Институте растениеводства «Порумбень» пройдут выставки Moldagrotech и Farmer

Выставки Moldagrotech (осень) и Farmer (2020) пройдут в новом формате: традиционная агропромышленная неделя состоится с 14 по 17 октября на открытом воздухе на территории Института растениеводства «Порумбень» села Пашкань Криулянского района. До сих пор эти выставки проходили в Международном выставочном центре Moldexpo, но из-за пандемии COVID-19 место проведения экспозиций изменили, сообщает МОЛДПРЕС.

Таким образом, в этом году в Институте растениеводства «Порумбень» пройдет 37-я по счету Международная специализированная выставка Moldagrotech (осень), 23-я Международная специализированная выставка-ярмарка Farmer и Ярмарка «Золотая осень». «Их цель – облегчить общение и сотрудничество между производителями и дилерами сельскохозяйственной техники с фермерами Молдовы, найти оптимальные решения, изучить международный опыт и определить векторы развития сельского хозяйства в стране», – говорится в сообщении Министерства сельского хозяйства, регионального развития и окружающей среды.

В мероприятии примут участие около 50 компаний из Молдовы, Румынии и Украины. Среди них – между-

народные проекты по развитию сельского хозяйства Молдовы, производители и дистрибьюторы сельскохозяйственной техники, инвентаря и оборудования для агропромышленного комплекса, банки и финансовые фонды, научно-исследовательские институты, а также сельхозпроизводители и фермеры республики, которые станут главными героями мероприятия.

Организация выставок на открытых площадках Института растениеводства «Порумбень» дает возможность широкой презентации сельскохозяйственных машин. Фермеры смогут опробовать в поле работу тракторов, почвообрабатывающих машин, сеялок, машин для внесения удобрений и защиты растений, ознакомиться с новинками оборудования для уборки урожая и заготовки кормов, послеуборочной обработки почвы и хранения урожая.

Учитывая огромное значение ирригации для нашей страны, на выставке будут представлены высокоэффективные системы капельного орошения. Также участники выставки представят комбикорма, семенной материал, гибриды, ветеринарные препараты. Отдельный сегмент выставки будет посвящен удобрениям для развития и повышения урожайности сельскохозяйственных культур.

Пандемия увеличила объем безналичных платежей

Продолжение. Начало на стр. 1

Наибольший рост по сравнению с аналогичным периодом предыдущего года (42,5%) показали бесконтактные POS-терминалы, что обусловлено намерением торговых точек повысить удобство и эффективность оплаты для клиентов.

Экономисты прогнозируют, что в 2020 году платежи с помощью банковских карт достигнут 7 млрд леев, что в несколько раз больше, чем 10 лет назад, когда безналичные платежи только начинали свой путь. Тогда их объем составлял всего 430 млн леев.

Молдаване используют банковские карты и для оплаты товаров и услуг за границей, в том числе при покупках онлайн.

Несмотря на то, что 43% доходов молдаване получают на карты, 94% покупок они делают за наличные. Активная политика правительства и меры, принимаемые коммерческими банками в сфере программ перехода на карты, для различных категорий граждан приносят свои плоды. Так, в 2018 году в официальной экономике 43% доходов граждан переводили на банковские карты (51,9 млрд леев) и 68,1 млрд леев выплачивали наличными.

Экономисты считают, что через 3-4 года доходы граждан, которые они полу-

чают на карты, превзойдут наличные выплаты.

Однако банковские карты пока не стали основной формой платежей, хотя и внесли свои изменения.

Например, в 2018 году граждане из примерно 52 млрд леев, полученных на карты, 45 млрд или 86,5% сняли с карт и осуществляли наличные платежи. Оплаты через карты составили всего 7 млрд леев или 6,2% от общей суммы покупок – 120 млрд леев в 2018 году. Но объем оплаты через карты удваивается каждые два года, и если эта тенденция сохранится, а Правительство и банки продолжат мотивировать безналичные платежи, то через пять лет доля платежей через карты превысит 25% всех платежей граждан.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ КАРТ ПОЛЕЗНО ДЛЯ ЭКОНОМИКИ

Во-первых, более широкое использование платежей через банковские карты полезно для развития экономики. Согласно недавнему исследованию Центра Moody's, проведенному в 70 странах, увеличение на 1% использования банковских карт благоприятно сказывается на экономике государства и увеличивает ВВП примерно на 0,04%. Хотя показатель кажется незначительным, он может расти по мере быстрого распространения электронных платежей в развиваю-

щихся странах. Например, в Молдове за последние восемь лет количество карт в обороте росло в среднем на 10% ежегодно, а сумма безналичных операций – на 43% ежегодно.

«Безналичные платежи обладают высоким уровнем прозрачности, что ведет к сокращению теневой экономики. След, который оставляет каждая электронная сделка, затрудняет сокрытие доходов и уклонение от выплаты налогов. Анонимность наличных платежей и невозможность определить происхождение денег помогают использовать наличность преступникам. Согласно недавнему исследованию PwC, проведенному при помощи Фонда за лучшее управление, теневая экономика составляет около 43,4% ВВП Молдовы, что значительно больше, чем в Румынии (30,1%). Свою роль здесь играет

и высокий уровень денежных переводов из-за рубежа. После перевода в страну эти деньги редко поступают в банковский оборот, их просто тратят», – говорится в докладе Expert-Grup.

По информации НБМ, доля активных карт не изменилась за последние кварталы. Среди активных карт наибольшая доля безналичных платежей принадлежит социальным картам (62,2%). Зафиксированы случаи мошенничества с использованием карт, выпущенных на территории Молдовы, на общую сумму 2,5 млн леев (90,0% из них осуществлены без физического присутствия карты, только с использованием номера карты). Из этой суммы 48,7% мошеннических операций совершены за рубежом.

Виктор УРСУ

Возраст, после которого жизнь меняется

Хотим мы того или нет, но надо признать, что население страны постоянно стареет. Причем, это характерно не только для нас, но и для многих стран мира.

Год назад возраст чуть более 700 млн человек в мире составлял 65 лет и более. Их доля в общем количестве населения увеличилась с 6% в 1990 году до 9% в 2019 году. Существует тенденция увеличения продолжительности жизни, поэтому к 2050 году прогнозируют увеличение доли таких людей до 16%. Молдова не исключение – по статистике, в начале этого года в нашей стране проживало 574,9 тыс. человек в возрасте 60 лет и более, что составляло 21,8% всего населения.

Национальное бюро статистики в начале 2020 года сообщило, что 21,8% – это высокий уровень старения населения. По сравнению с 2016 годом, показатель увеличился на 3,3 процентного пункта.

Старение различается и по половому признаку, что объясняется подверженностью различным рискам и разным образом жизни. Таким образом, коэффициент старения женщин в начале 2020 года был на 7,0 п. п. выше, чем мужчин, и составлял 25,1% (у мужчин – 18,1%).

По данным на 1 января 2020 года, соотношение между мужчинами и женщинами в возрасте 60 лет и более составляло 66,7 мужчин на 100 женщин (66,4 мужчин на 100 женщин по состоянию в начале 2016 года).

Средняя продолжительность жизни населения в возрасте 60 лет в 2015 – 2019 годах выросла на 0,7 года у мужчин и на один год – у женщин. В итоге отмечено увеличение разрыва между средней продолжительностью жизни мужчин и женщин в этом возрасте – с 4 лет (2015) до 4,3 года (2019) в пользу женщин. По данным за 2019 год, в этом возрасте средняя продолжительность жизни составляла 19,5 года, в то время как у мужчин – 15,2 года.

Быть в возрасте – значит, быть пенсионером. И по информации Национальной кассы социального страхования, в начале

2020 года число пенсионеров составляло 696,0 тыс. человек. Около 75% всех пенсионеров – это лица, достигшие пенсионного возраста (524,5 тыс.). Из-за большого числа пожилых людей и разницы в продолжительности жизни между мужчинами и женщинами, 70,5% пенсионеров по возрасту – это женщины.

На что живут пенсионеры в Молдове? Основным источником существования для них является пенсия, ее размер влияет на покупательную способность пенсионеров.

Средняя пенсия по возрасту в начале этого года составляла 1843 лея, увеличившись по сравнению с прошлым годом на 12,1%. По сравнению с предыдущими пятью годами, она выросла на 54,6%. Это означает, что к тысяче леев добавилось еще 500 леев. Для мужчин средняя пенсия по возрасту составила 2157,8 лея, для женщин – 1711,6 лея. Таким образом, разница в зависимости от пола составляет 20,7%. Пожилые люди в Молдове живут по-разному, это зависит от того, живут ли они в селе или в городе в период активной жизни. Средняя пенсия по возрасту в аграрной отрасли покрывает прожиточный минимум только на 84,8%, в других отраслях – на 119,6%.

По статистике, число экономически активных пожилых людей (от 60 лет и выше) составляло в 2019 году 82,3 тыс., или 9,0% от общего числа активных лиц и 14,7% – от общего числа населения данной возрастной группы.

Каждый третий занятый пожилой человек работал в сельском хозяйстве, где было их основное место работы. Каждый четвертый работал в сфере социальных услуг. Таким образом, 35,1% мужчин работали в аграрной отрасли, 16,5% – в промышленности, 9,3% – в торговле, 9,1% – в сфере образования. Что касается женщин, то 32,0% работали в сельском хозяйстве, 19,7% – в образовании, 11,8% – в здравоохранении и социальной помощи, 11,0% – в торговле.

Статистика также показывает, что в прошлом году в 38,8% семей жил по меньшей мере один человек в возрасте 60 лет и выше. Из них 71,0% – это семьи, состоящие только из пожилых людей.

Доходы таких семей обусловлены рядом факторов. В среднем домашнее хозяйство, где находился по меньшей мере один человек в возрасте от 60 лет, получало 2692 лея в месяц на человека. Городские семьи живут чуть лучше – здесь средний ежемесячный доход составляет 3212,5 лея на человека (2423,4 лея в селе).

Все эти цифры и заставляют нас вернуться к главному вопросу – на что живут пожилые люди?

Основным источником дохода пожилых людей являются социальные выплаты, составляющие почти половину ежемесячных доходов таких семей. Зарплаты в среднем составляют 27,3% дохода этой категории граждан. Это говорит о том, что они продолжают работать. Аграрная деятельность дает 10% совокупного дохода.

Парадокс, но семьи, состоящие только из пожилых людей, находятся в лучшем положении, чем те, где есть только один или несколько таких людей. Может поэтому, что часто в последнем случае доход пожилых людей – это доход и для всей семьи. Молодые живут за счет пенсии стариков. Конечно, это далеко не везде так. Во многих случаях в смешанных семьях именно зарплата является основным источником дохода (43,5%), а социальные выплаты – только 28,3%. Смешанные семьи сильнее зависят от денежных переводов из-за рубежа, чем семьи, где только пожилые люди (10,3% против 5,4%).

В 2019 году в среднем семьи, в которых есть пожилые люди, тратили в месяц 2530,2 лея на человека. В городе потребительские расходы еще выше – в среднем 3069,5 лея на человека, на селе – 2251,8 лея на человека.

На что уходят деньги? Естественно, на продукты питания, на коммунальные платежи, одежду, обувь. 7% расходов – это лекарства и лечение, несмотря на то, что после 60 лет проблемы со здоровьем появляются все чаще.

Сейчас хорошо видно, что мы должны будем уделять этому вопросу все больше внимания и прилагать усилия, чтобы обеспечить спокойную и безбедную жизнь после пенсии.

Константин ОЛТЯНУ

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnfp.md

В Молдове оптимизируют некоторые местные налоги и сборы

С таким предложением выступил Минфин в рамках проекта мер налоговой и таможенной политики на 2021 г.

В частности, ведомство предлагает отменить некоторые сборы с низкой фискальной эффективностью: сбор за парковку, сбор за организацию аукционов и лотерей в административно-территориальных подразделениях, сбор за размещение рекламы и сбор для владельцев собак.

Упразднение этих сборов обойдется бюджету в 3,6 млн леев, что менее 0,8% от общей суммы поступлений от 14-ти местных сборов.

Вместе с тем Минфин изучит возможность возврата к ограничению размера местных налогов и сборов на центральном уровне. В контексте децентрализации установление «вилки» местных сборов было упразднено, однако это привело к различным трудностям.

В частности, это создало условия неопределенности для экономических агентов, а местные органы власти по всей стране устанавливали местные сборы выборочно, иногда они были необоснованно завышены. Это создает предпосылки для злоупотреблений и дискриминации.

Минфин констатирует, что сегодня отсутствует механизм установления местных сборов, который обеспечивал бы предсказуемость и уверенность для налогоплательщиков, и есть риски для дальнейшего роста налогового давления.

В Молдове проведут тендер по передаче в концессию природного резервуара минеральной воды «Кагул»

В министерстве сельского хозяйства, регионального развития и окружающей среды состоялось совещание по вопросам концессии природного резервуара минеральной воды «Кагул».

В ходе заседания госсекретарь Максим Попов заявил, что реализация проекта «Восстановление зоны отдыха и развлечений «Соленое озеро» имеет социально-экономическое значение. По его словам, предстоит разработать технико-экономическое обоснование проекта, а также обеспечить эффективное сотрудничество с местными властями Кагула в контексте улучшения окружающей среды в зоне природного резервуара минеральной воды.

На встрече были проанализированы некоторые решения для преодоления препятствий в реализации проекта, а также обсуждалась необходимость проведения технической экспертизы состояния Соленого озера. В настоящее время водоснабжение Соленого озера недостаточное, а пути подачи минеральной воды, содержащей хлорид натрия и йодобромный сульфат, перекрыты.

Напомним, Соленое озеро в Кагуле известно своими минеральными водами, обладающими особыми лечебными свойствами. Озеро, а также прилегающая территория предоставляют возможность санаторного лечения заболеваний опорно-двигательного аппарата, центральной нервной системы, кровеносной системы и т. д.

В 2010 г. был разработан проект по восстановлению зоны отдыха и развлечений «Соленое озеро», в 2012 г. он был запущен. Стоимость проекта – 13,78 млн леев.

В 2016 г. правительство решило передать в концессию этот резервуар минеральной воды сроком на 25 лет, чтобы способствовать развитию санаторного туризма, стимулировать инвестиционную привлекательность региона развития «Юг», интегрировать природные ландшафты и биоразнообразие Соленого озера в привлекательный национальный и международный туристический объект. Планировалось, что концессионер получит право на промышленное использование водных ресурсов этого природного источника. Возврат инвестиций будет осуществляться за счет доходов от деятельности сданного в концессию объекта. Концессионер также будет перечислять государству не менее 2% из доходов от деятельности объекта.

InfoMarket

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:

Moldpresa: 67770. Poșta Moldovei: PM21700

Издатель:

Instituția Publică Ediția Periodică CAPITAL MARKET

Регистрационный №:

1003600114204, 27 октября 2003 года

Учредитель:

Национальная Комиссия по финансовому рынку

Главный редактор:

Геннадий ТУДОРЯНУ

Тел.: /373 22/ 229-445

Заместитель главного редактора:

Лилия АЛКАЗЭ

Прием объявлений и отчетов:

ziarulcm@gmail.com

Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

Факс: /373 22/ 22-05-03

Адрес: ул. Василе Александри, 115.

(угол бул. Штефан чел Маре)

Cod IBAN: MD69VI000022249111050MDL

BC "Victoriabank", S.A., fil. 11, Chișinău,

BIC VICBMD2X883.

В номере использованы материалы информационных агентств "Moldpres" и "InfoMarket".

Статьи, помеченные знаком ■, публикуются на правах рекламы.

Каждый материал, опубликованный на страницах "Capital Market", отражает точку зрения его автора,

которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотографий разрешается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии "Edit Tipar Grup" SRL